

MÅLSÆTNING OG LÆREPLANER 2018

JEG ER NOGET!

LYKKE ER AT GÅ OG VADE
-OP TIL KNÆENE I BLADE
GÅ PÅ BARE, SORTE FØDDER
-OG SÅ NYE GULERØDDER.
GLÆDE ER AT SE HVORDAN AT
-SOLENS GNISTER RAMMER VANDET.
SE! DE HEDE LUFTLAG DIRRER
-DER HVOR HAVENS GULDSMED SVIRRER.
SNEEN DALER NED I TOTTER
- ER DER NOGET DER ER FLOTTER'?
ÅHR - MIN TYKKE SNEMAND VÆLTER!
-DET ER FORDI HANS MAVE SMELTER
JORD DER LUGTER, SOL I GÅRDEN,
-FUGLESANG - NU STARTER VÅREN
GIV DIT BARN NATUR SOM GAVE,
-FØREND DET HAR LÆRT AT STAVE.
LYSE, SJOVE BARNDOMSMINDER
-ER EN SKAT, DER ALDRIG SVINDER.
FIK DU GODE BARNDOMSSTUNDER,
-GÅR DU ALDRIG RIGTIG UNDER.
BARNET, SOM ER GLAD OG KÅD,
-SI'R SOM VOKSEN JEG ER NOGET!
FRA: "SNYD FANDEN FOR EN TABER" AF OLE HYLTOFT

Indhold

Faktuelle oplysninger.....	side 3
Ansatte.....	side 5
Forældreråd.....	side 5
Målsætning.....	side 6
Børn med særlige behov.....	side 7
Kostpolitik.....	side 8
Læreplaner.....	side 9
Natur og naturfænomener.....	side 9
Personlig udvikling.....	side10
Sociale kompetencer.....	side 11
Sprog.....	side 11
Krop og bevægelse.....	side 12
Kulturelle udtryksformer og værdier.....	side 12
Børnemiljø.....	side 14
Det fysiske børnemiljø.....	side 14
Det psykiske børnemiljø.....	side 16
Det æstetiske børnemiljø.....	side 16
Dokumentation.....	side 18
Evaluerings.....	side 18

Faktuelle oplysninger

Naturbørnehaven Hanstholm

Helshagevej 14

7730 Hanstholm

Tlf: 9796 2345

Mail: info@hanstholm-naturbornehave.dk

Hjemmeside: www.hanstholm-naturbornehave.dk

Naturbørnehaven er en børnehave under Hanstholm Friskole med plads til 40 børn. Børn kan starte fra de er 2½ år og være her indtil skolestart.

Ligesom Friskolen arbejder vi ud fra de Grundtvig-Koldske tanker, hvor hvert enkelt individ er unikt og hvor fællesskabet er i centrum.

Vi arbejder i aldersopdelte grupper. Skovser (lillegruppen), Skovtrolde (mellegruppen) og Naturpatruljen (storegruppen).

Naturen er det centrale omdrejningspunkt, således at børnehavens hverdag tager udgangspunkt i naturens og årets gang. Det daglige udeliv giver børnene gode natur- og sanssemæssige oplevelser af enhver art. Naturbørnehaven har en ideel beliggenhed, der giver gode muligheder for at komme i skoven, til stranden, i reservatet, på havnen, i vores kolonihave m.m. Naturbørnehaven er indrettet, så der også er mulighed for forskellige indendørsaktiviteter. Naturbørnehaven har adgang til Friskolens gymnastiksal, skolens lokaler og værksteder, og vi deltager så vidt muligt, når der arrangeres koncert eller teater på Friskolen. Børnehaven har fire elladcykler med børneseler, så vi kan cykle/komme lidt længere og dybere ind i den dejlige natur.

Mellem Naturbørnehaven og Friskolens fritidsordning "Spiloppen" vil der i et vist omfang være samkøring i ferierne. Desuden har vi fælles aktiviteter/tilbud for både Naturbørnehavens og Spiloppens børn. Vi har desuden fælles aktiviteter med vuggestuen hvilket der i høj grad, gør overgangen fra vuggestue til børnehaven nemmere.

Der er ikke krav om at Naturbørnehavens børn skal fortsætte i Friskolen. Børn der skal på folkeskolen stater i Mini-SFO 1 april. Børn der skal på Hanstholm Friskole starter ligeledes 1. april, men i stedet i "Naturpatruljeskole". "Naturpatruljeskolen" som er naturbørnehavens egen førskole tilbud, her leger vi mere skole – men har bevaret naturen som omdrejningspunkt og hører nu mest hjemme i et skolelokale på Hanstholm Friskole.

I Naturbørnehaven har vi madordning, hvor der serveres sundt og varieret mad - kold som varm. Madordningen dækker bispising hele dagen, dvs. morgenmad, formiddagsmad, frokost og eftermiddagsmad. Til formiddagsmad serverer vi økologisk frugt og brød, derfor er der en ekstra forældrebetaling på 70 kr./md. til indkøb af dette. På vores hjemmeside kan I se et eksempel på en ugentlig madplan. Vi bestræber os på at købe økologisk og danske varer, i det omfang vores økonomi rækker til det.

Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 6.15 – 16.30 og fredag kl. 6.15 -16.00. Har man brug for tidligere eller senere åbningstider, vil vi prøve at rette det ind så vidt muligt.

Naturbørnehaven har kun heldagspladser.

Takster kan ses på vores hjemmeside.

Naturbørnehaven er lukket følgende dage/uger: Fredag efter Kr. Himmelfartsdag, Grundlovsdag 5 juni, uge 29 og 30, 24 december samt mellem jul og nytår.

Naturbørnehaven administrerer selv venteliste og optagelse i børnehaven, det er derfor vigtigt at henvende sig personligt.

Naturbørnehaven er omfattet af de kommunal gældende regler om søskenderabat og friplads. Der kan ligeledes være rabat mellem Hanstholm Friskoles sfo "Spiloppen" og Naturvuggestuen -det er altid skoledelen man får rabat på.

Ved barnets start i børnehaven underskriver forældre tilladelse til offentliggørelse af foto/videoptagelser. F.eks. til fotoskærme i garderoben, galleriet på hjemmesiden, Naturbørnehavens Facebookside eller avisartikler. Ved offentliggørelse vurderes det om foto/video kan være krænkende for barnet, forældre eller ansatte. Der indhentes ligeledes køretilladelser til transport i bil, cykel og hestevogn.

Det er vigtigt at forældre selv har tegnet fritidsulykkesforsikning på barnet, da børnehaven ikke har.

Ansatte:

Inger Kathrine Lynge Elgaard – Leder og pædagog
Malthe Tegtmejer – Pædagogisk assistent og souschef
Nyansat - Pædagog
Jane Jensen - Pædagog
Elisa Sunesen - Pædagogisk assistent
Ina Skytte - Pædagogisk assistent
Karin Sørensen – Pædagogmedhjælper
Berit Konge – Pædagogmedhjælper i børnehaven og Spiloppen
Flemming Graversen – Pædagogmedhjælper i børnehaven og Spiloppen
Roma Lemvig - Madmor
Sune Thøgersen - Eftermiddagsmedhjælper
Sebastian Bak Odder - Eftermiddagsmedhjælper

Forældreråd

Forældrerådets medlemmer 2018:

Anne Munk Thomsen – mor til Johannes
Emil Fuglsang Møller – far til Vigga
Christina Loop Holm – mor til Stella og Maria
Loni Plet Overgaard – mor til Leonora
Lene Knudsen – mor til Signe og August

Forældrerådet i Naturbørnehaven består af 5 medlemmer valgt af forældrene i børnehaven. Senest 1. november er der forældremøde med valg til forældrerådet. Forældrerådets medlemmer vælges for 2 år af gangen. Forældrerådet har møde ca. hver 3. måned. Forældrerådet har ikke indblik i de enkelte familiers forhold og medlemmerne i rådet er omfattet af tavshedspligt.

Forældrerådets opgave omhandler:

- give forældrene indflydelse på Naturbørnehavens dagligdag
- være med til at Naturbørnehaven fortsat udvikler sig
- medvirke til at styrke samarbejdet mellem forældre og ansatte
- hjælpe ved forskellige arrangementer

Målsætning

Naturbørnehavens overordnede mål bygger på de Grundtvig/Koldske tanker og menneskesyn:

- Mennesket er unikt
- Respekt for den enkelte og for fællesskabet
- Oplive og oplyse

Personalet er engagerede og arbejder ud fra et anerkendende og inkluderende menneskesyn. Det pædagogiske personale støtter, leder og udfordrer børns læring, som børnene er med skabere af. Læring sker gennem spontane oplevelser og leg, samt ved, at den voksne skaber eller understøtter situationer, der giver børnene mulighed for fornyelse, fordybelse, forandring og erfaring. Den voksne skal sikre at der bliver sat fokus på alle barnets potentialer og kompetencer for, at ruste det enkelte barn til at begå sig i livet.

Nysgerrighed og opmærksomhed er vigtige forudsætninger for læring.

Nysgerrige voksne lærer børn opmærksomhed ved at pege, vise, fortælle og forklare om tingene i naturen/verden. Børnene lærer at undersøge, holde fast i noget bestemt og afhængig af alder danne sig dets egne erfaringer.

Personalet skal have kendskab til naturen og lyst til at arbejde i og med den.

Legen skal have høj prioritet, den er fundamental og fordrende for al læring på alle områder.

Hos børn der leger, er hele hjernen aktiv. Det er vigtigt, at børnene udsættes for mange sansepåvirkninger. Jo flere sanser der er aktive i forbindelse med en aktivitet/oplevelse jo flere koblinger sker der i hjernen mellem nervebanerne. Udeliv giver mange sansepåvirkninger.

Der skal ved planlægning og spontanitet gives gode rammer for legen.

Med udgangspunkt i læreplaner udarbejdes der hver måned en månedsplan med aktiviteter for hver dag.

Et gammelt indiansk ordsprog siger:

"Der er to værdier, du kan give dit barn med i tilværelsen.

Den ene er rødder, den anden vinger."

Rødderne er forankring - Vingerne er forandring, forestillinger og drømme.

Børn med særlige behov

I arbejdet med læreplanerne vil vi være opmærksomme på børn med særlige behov.

Alle børn skal have mulighed for at fremme deres lærings- og udviklingspotentiale

I samarbejde med forældre og fagpersoner (specialpædagog, psykolog, talepædagog, sundhedsplejerske, læge og evt. andre) udarbejdes der en handleplan med udgangspunkt i barnets resurser.

Der tages i forbindelse med planlægning af aktiviteter hensyn til børn med særlige behov. Vi bestræber os på at, give barnet størst mulig udbytte af aktiviteterne eller barnet tilbydes et særligt tilrettelagt tilbud. Børn med særlige behov skal inkluderes og mødes af en anerkendende pædagogik.

Husets politikker og vejledninger

Vi har i huset forskellige folder, vejledninger eller politikker vi kan udlevere til forældre eller anvende i huset eks.:

- Velkommen i Naturbørnehaven
- Skilsmisse
- Præmature
- Overgreb
- Sprogvurdering – Rambøll
- Dødsfald/ulykke
- Alkohol

Personale/faglig udvikling

Vi sender hvert år 2 personaler på kurser ved de grønne spirer og ydermere kan der være pædagogiske kurser eller temadage vi deltager i. Vi afholder pædagogisk dage for alle personaler 1 gang om året, hvor vi indbyder en professionel til, at komme med pædagogisk input. Om foråret er medarrangør og deltagende i et stort fælles foredrag, sammen med alle privatinstitutioner i Thy. Vi afsætter tid på alle vores personalemøder til pædagogisk at arbejde med, eks:

- Målsætning og læreplaner
- Syvkanten eller smttmodellen
- Pædagogiske temaer til debat

Kostpolitik

Vi lægger vægt på at måltidet skal være samlingspunkt for børn og voksne i den enkelte gruppe. Det skal være hyggeligt at indtage måltidet, og der skal være tid nok til at spise. Maden skal være nærende og se indbydende ud.

Vi har til hensigt at indføre økologiske råvarer, som mælk, mel/gryn og frugt/grønt i det omfang økonomien tillader det. Desuden vil vi være opmærksomme på, at tage hensyn til miljøet når vi køber råvarer, bl.a ved at vi fortrinsvis spiser de madvarer der er sæson for.

Vi har en holdning til at der er forskel på hverdag og fest, og derfor kan der afviges fra kostrådene i forbindelse med fester, fødselsdage og andre mærkedage.

Vi tager hensyn til:

-Forældre der af religiøse eller kulturelle årsager ønsker, deres barn skal spise eller undgå at spise specielle fødevarer. Dvs. vi ændre det for det enkelte barn, men ikke hele børnehaven

-Børn der har lægedokumenteret allergi

-Børn der har sukkersyge

Til morgenmad kan vi servere:

-Havregryn, cornflakes, havrefras og havregrød

-Mælk og vand

Til formiddagsmad kan vi servere:

-Rugbrød med ost, figenpålæg, banan eller lignende med "grønt" pynt på

-Frukt og gulerødder (75 gr. pr. barn)

-Vand, dvs. børnenes egen drikkedunke

Til frokost kan vi servere:

-Tre dage i ugen serverer vi rugbrød med en afveksling af slagterens pålæg, fiskepålæg, æg, kartofler eller lignende med "grønt" pynt og ekstra grøntsager i form af gulerødder, agurker, blomkål, små tomater eller lignende

-En dag i ugen serverer vi et lunt/varmt måltid eks. lasange, boller i karry, fiske/kød frikadeller eller lignende. Her serveres kartofler, bulgur, grov pasta eller groft brød til

-En dag i ugen serverer vi suppe eks. karrysuppe, tomatsuppe, kartoffelsuppe eller lignende. Der serveres groft brød til

Til eftermiddag kan vi servere:

-Knækbrød, hjemmebagt groft brød, skorper, rugbrød, sunde pandekager/kage

-Frukt og grøntsager

-Vand, dvs. børnenes egen drikkedunke

Hvordan vi lever op til de officielle kostråd:

1. Spis varieret, ikke for meget og vær fysisk aktiv:

Vi spiser os mætte i sunde måltider. Vi varierer kosten, så vi på den måde smager lidt af hvert, og kroppen får tilført den rette energi mængde, i forhold til hvad vi forbruger i løbet af en hverdag med megen fysisk aktivitet og udeliv.

2. Spis frugt og mange grøntsager:

Vi serverer ca. 150 gr. frugt og grøntsager pr. barn om dagen. Det er grøntsager i maden, pynt på maden, frugtfade, gnavegrønt eks. gulerødder, agurk, blomkål, ærter, hvidkål. Derudover spiser vi masser af brombær, havtorn, hyben, hindbær, sorte bær og blåbær på vores vej i naturen. Spis mere fisk:

3. Vi spiser fisk som fiskepålæg på vores rugbrød, og mindst en gang om måneden spiser vi varmt måltid med fisk.
4. Vælg fuldkorn: Vi spiser økologisk rugbrød hver dag, bagværk er med fuldkorn og ligeledes serverer vi bulgur og grov pasta. Vi serverer havregryn og havrefras til morgenmad.
5. Vælg magert kød og kødpålæg: Vi indkøber frisk kød og pålæg ved den lokale slagter
6. Vælg magert kød og kødpålæg: Vi vælger magre mejeriprodukter.
7. Spis mindre mættet fedt: Vi vælger planteolier eks. olivenolier, rapsolie, flydende margarine ved madlavning. Vi bruger et tyndt lag økologisk smør på brødet.
8. Spis mad med mindre salt: Vi er obs. på ikke at bruge for meget salt i madlavningen og stiller ikke ekstra salt på bordet.
9. Spis mindre sukker: Vi spiser næsten ikke sukkerholdige madvarer. Nogle af de få er sukker på havregryn, varm kakao og noget sødt til fødselsdage. Kage ved festlige lejligheder.
10. Drik vand: Børnene tager selv deres drikkedunke og drikker fra, når de er tørstige ved og imellem måltiderne.

Lærerplaner

Naturen og naturfænomener

Mål:

- at barnet er ude hver dag, for naturen giver "næring" til de øvrige temaer.
- at barnet lærer at tage vare på naturen - det man kender, passer man på.
- at stimulere alle sanser.
- at lære om liv og død.
- at lære om naturens kræfter.
- at give god plads til vilde lege, stille lege, alene lege, fælles lege.
- at styrke barnets nysgerrighed.
- at styrke barnets koncentration.
- at barnet får erfaringer med de fire elementer: jord, vand, ild, luft.
- at opleve naturens mangfoldighed.

Handling – hvordan når vi målet:

- I vores månedsplaner tager vi udgangspunkt i årets gang i naturen.

- Et blad, en orm, et firben, en lort, et rådyrspor ...- til alt er der en historie. Vi fortæller om liv og død, form og farve, antal, formering, det farlige, det smukke.... -eller vi siger måske, det ved vi ikke, men lad os finde ud af det.
- Vi stopper op og siger: kan du huske da vi .....
- Året igennem samler vi: blade, kogler, blomster, underlige troldegrene, sten, svampe, affald osv...
- Det daglige udeliv giver rum for det spontane og uforudsigelige.
- Vi ved ikke, hvad dagen byder på. Måske finder vi et dødt marsvin ved stranden, og dagen er pludselig helt anderledes, end vi havde tænkt os.
- En smuk blomst vi ikke har set før, kan den spises? Hvad hedder den? Gæt? Balletblomst? Feblomst?

Personlig udvikling

Mål:

- at barnet finder ud af, hvem er jeg.
- at styrke barnets selvværd og føle det har gjort en forskel.
- at barnet kan rumme hele sit følelsesregister.
- at barnet står fast på egne meninger og udvikle empati
- at barnet kan sige til og fra.
- at barnet tør være sig selv.
- at barnet kan indgå i et fællesskab og bidrage dertil.
- at styrke barnets udholdenhed, vedholdenhed og koncentration.
- at barnet kan sætte grænser for sig selv.
- at barnet tager stilling og kan stå på egne ben.
- at barnet kan tåle modgang og medgang.
- at støtte barnets selvtillid og barnets tillid til omverdenen.

Handling – hvordan når vi målet:

- ved at lytte til barnet og tage udgangspunkt i barnets interesser og ideer.
- ved at fortælle barnets historie, da du begyndte i børnehaven turde du ikke, men nu...
- ved at give oplevelser og udfordringer.
- ved at stille passende krav.
- ved at støtte selvhjulpenhed.
- ved at den voksne kan rumme barnets følelser.
- ved at møde barnet, der hvor det er.
- ved at anerkende.

Sociale kompetencer

Mål:

- at styrke fællesskabet.
- at barnet lærer at indgå i sociale sammenhænge.
- at vente på tur og give plads til hinanden.
- at fremme lysten/modet til selv at stå frem/optræde.
- at give fælles oplevelser.
- at støtte barnet i at få venskaber.
- at lære at respektere andre, som de er.
- at tage vare på hinanden.
- at lære, hvordan man selv er en god ven.
- at udvise empati.
- at samarbejde.

Handling – hvordan når vi målet:

- i naturen er der god plads til at danne små og store grupper.
- vi arbejder i aldersopdelte grupper en del af dagen.
- ud over børnenes egen skabte fællesskaber, skal personalet støtte inkluderende fællesskaber bla. ved at opfordre til fælles løsninger af opgaver.
- give barnet frirum til at samarbejde med andre og afgøre, hvad der er meningsfuldt og sjovt at beskæftige sig med.
- At opfordre børnene til at hjælpe hinanden. Det kan være i garderoben hvor lynlåsen driller eller bukserne ikke vil udover støvlerne. Det kan være i naturen hvor en måske "sækker" bagud og har brug for en hjælpende hånd.

Sprog

Mål:

- at styrke barnets sproglige udvikling.
- at barnet opnår et alderssvarende sprog.
- at barnet bliver fortroligt med at bruge sproget i alle sammenhænge
- at modtage og efterleve en kollektiv besked.
- at opleve musik og rytmer.
- at barnets ordforråd udvides, så de formår at sætte ord på følelser og oplevelser de har haft.

Handling – hvordan når vi målet:

- at personalet optræder som sproglige forbilleder og opfordrer forældre til det samme.
- at tale *med* barnet og være nærværende.
- at billeder fra hverdagen, bøger, fortælling, rim og remser, samt dialogisk læsning er en del af dagligdagen.

-
- at lave sprogstimulerende aktiviteter med udgangspunkt i det enkelte barn.
  - at den voksne sætter ord på ting og handling.
  - at vi synger, rimer, remser, fortæller, digter, vrøvler..
  - Spiller skuespil for børn og forældre.

Krop og bevægelse

Mål:

- at styrke barnets fin- og grov motoriske udvikling.
- at barnet oplever glæde ved at udfolde sig motorisk
- at barnet opnår accept og forståelse af sin egen krop
- at støtte barnets rytmiske sans
- at udvikle vedholdenhed og styrker

Handling – hvordan når vi målet:

- at færdes i kuperet terræn.
- at klatre i træer.
- at bygge huler.
- at fælde små og store træer.
- at tegne, klippe, male, snitte, save, hamre...
- at danse og lege sanglege.
- at give plads til vilde lege.
- At hoppe/trille/krybe/kravle i naturen

Kulturelle udtryksformer og værdier

Mål:

- at barnet får kendskab til det omkringliggende samfunds normer, værdier og vaner.
- at barnets får kendskab til de danske og andre traditioner.
- at barnet får mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige kulturelle udtryksformer.

Handling – hvordan når vi målet

- traditionerne og højtider året igennem giver en bred vifte af den danske kultur.
- vi plukker i Friskolens emneuger, teaterstykker, skolekoncerter, samlinger m.m. og vælger det, der kan give de forskellige alderstrin i børnehaven et udbytte.
- vi færdes i lokalsamfundet og ser/oplever f.eks. fiskeriet, museet, fyret, Nationalparken, havnen, biblioteket osv.
- Vi eksperimenterer med forskellige måder at være kreative på, ofte med naturens materialer.

-
- Vi deltager i lokale teaterforestillinger og biograf forestillinger

---

Børnemiljø

Børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med hinanden, med de voksne og med de aktuelle rammer inde og ud. Et godt børnemiljø fremme børnenes trivsel, læring og udvikling.

Vi sætter fokus på:

Det fysiske børnemiljø:

(Se læreplanstemaerne "Krop og bevægelse" og "Natur og naturfænomener")

- Sundhed
  - Frisk luft hver dag
  - God hygiejne
  - Søvn
  - Bevægelse
  - Kost
  - Påklædning

- Støj
  - Vilde lege foregår udendørs
  - Filt under alle stole/taburetter
  - Tale i et lavt stemmeleje
  - Dele børnene op i mindre grupper

- Udfoldelsesmuligheder:
  - Mange forskellige slags underlag at løbe/lege på
  - Stor legeplads – mange rum for leg
  - Mange natur- og skovstier med mulighed for at bevæge sig i højt tempo
  - Mange klatretræer i forskellige sværhedsgrader

- Sikkerhed
  - Årligt sikkerhedstjek af legepladsen
  - Opmærksomhed på børnenes påklædning ift. ulykker

- Indeklima
  - Lufte ud ved behov
  - Gode lysforhold (naturligt og kunstigt)

-
- Pladsforhold
    - Mulighed for ommøblering så indretningen passer til den aktuelle børnegruppe
    - Indretning med opdeling i mindre rum for uforstyrret leg

  - Materialer
    - Anvender kun godkendte mærkninger

Det psykiske børnemiljø

(se lærerplanstemaerne "Personlig udvikling", "Sprog" og "Sociale kompetencer, samt afsnittet om "Børn med særlige behov")

- Dette enkelte barns trivsel
  - Selvværd
  - Selvtillid
  - Mulighed for indflydelse

- Det enkelte barns samvær med andre børn
  - Understøtte venskaber
  - Tale pænt til og om hinanden
  - Være en del af gruppen
  - Hjælpe barnet i gang med leg
  - Respektere egne og andres grænser

- Det enkelt barns samvær med de voksne
  - Omsorg og tid til nærvær
  - Anerkendelse
  - Gensidig respekt

Det æstetiske børnemiljø

(se lærerplanstemaerne "Kulturelle udtryksformer og værdier")

- Atmosfæren og stemningen i huset
  - Inkluderende tilgang til alle børn – alle skal føle sig velkommen
  - De voksne har det godt med hinanden og med børnene
  - Det er tilladt at vise følelser

- Udsmykning
  - Naturmaterialer som en del af udsmykningen
  - Børnenes egne værker som en del af udsmykningen
  - Plakater/billeder der relaterer til ting fra naturen
  - Billeder af hverdagssituationer

-
- Indretning
    - Opdeling af "rum" både ude og inde

  - Sansemæssige oplevelser i naturen
    - Dufte til og smage på ting i naturen
    - Opleve årstidernes skiftene
    - Smage, røre og føle

Dokumentation

Vi dokumenterer vores pædagogiske arbejde ved at:

- udarbejde månedsplaner i hver gruppe
- lave udstillinger
- lave forestillinger
- billeddokumentation på skærme i garderoben, på hjemmesiden og på børnehaven facebookside
- børnene laver ting til deres personlige erindringsmappe
- fortælle om oplevelser og dagligdag igennem medier såsom avis og TV

Evaluering

Hvert år vil det pædagogiske personale evaluere læreplanerne, hvorefter forældrerådet godkender denne.

Vi vil desuden benytte forskellige arbejdsredskaber f.eks. "Syvkanten" eller "Smitemodellen", til at evaluere udvalgte aktiviteter/projekter. Derigennem finder vi ud af, om vi gør det vi tror vi gør. Samtidig danner dette et grundlag for pædagogiske diskussioner og inspiration til at arbejde videre med lærerplanerne.